

Luonnonsuojelulain uudistus

Aika: tiistaina 20.4.2021, klo 9 – 12

Paikka: Teams

Osallistujat:

Riitta Rönn, pj.	Ympäristöministeriö, johdon tuki
Esko Hyvärinen, varapj.	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Markku Vickholm	Metsähallitus
Aleksi Lehikoinen	Luonnontieteellinen keskusmuseo
Eero Melantie	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Minna Mättö	Kuntaliitto
Anne Raunio	Suomen ympäristökeskus
Jari Salila	Oikeusministeriö
Vilppu Talvitie	Maa- ja metsätalousministeriö
Tapani Veistola	Suomen luonnonsuojeluliitto
Tiina Lovisa Solbär	Saamelaiskäräjät
Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto
Raija-Leena Ojanen	WWF-Suomi
Heidi Lettojärvi	Energiateollisuus
Tiina Vuoristo	Metsäteollisuus ry
Tia Laine-Ylijoki-Laakso	Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto
Mirkka Saarela	Ympäristöministeriö, rakennetun ympäristön osasto
Johanna Korpi, siht.	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Pasi Kallio, siht.	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Arja Halinen, siht.	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Läsnä:	
Leila Suvantola	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Mikko Kuusinen	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto
Pia Kärki	Ympäristöministeriö, luontoympäristösasto

Asialista:

1. Kokouksen avaus, Riitta Rönn, YM

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:00.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin pöytäkirja.

3. Projekti III:n ehdotus ekologisen kompensaaation toteuttamiseksi, Leila Suvantola YM

Leila Suvantola esitteli projekti III:n lopputulokset luontoarvojen heikentämisen hyvittämisiksi. Kyseessä on taloudellinen ohjauskeino, joka aiheuttaja vastaa -periaatteen mukaisesti sisällyttää luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvien haittojen kustannukset hankkeen toteutuskustannuksiin. Luontoarvojen heikentämisen hyvittämistä koskevat pykälät esitetään tuleviksi voimaan asteittain. Ensin tulisivat voimaan hyvittämiseen käytettäviä luontoarvoja ("luonnonarvopankki") koskevat säännökset, mikä mahdollistaisi myös vapaaehtoisen hyvittämisen, ja seuraavassa vaiheessa hyvittämiseen velvoittavat säännökset.

Keskustelussa esitys heikentämisen hyvittämisestä ja sitä koskevasta sääntelystä nähtiin mahdollistavaksi ja hyväksi aluksi, jonka pohjalta voidaan lähteä eteenpäin. Toisaalta kysymyksiä heräsi vielä luontoarvojen korvaussuhteen määrittelystä (toimenpiteiden ajallinen ja alueellinen vastaavuus suhteessa hyvittäviin luonnonarvoihin), pilotoinnin tarpeesta, sääntelyn mahdollisista täydentämistarpeista ja eri lakien mukaisten menettelyjen ajallisesta yhteensovittamisesta. Ehdotuksen mukaan heikentäminen tulisi hyvittää täysimääräisesti, mikä määriteltäisiin luonnontieteellisesti. Ympäristöministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset hyvittävien toimenpiteiden luonnonarvoihin liittyvästä ajallisesta ja alueellisesta vastaavuudesta. Ympäristöjärjestöjen kommentoissa tuotiin esiin tarve huomioida varovaisuusperiaate ja hyvittämisen viiveet. Kansainvälisten kokemusten perusteella hyvittämisen kustannukset ovat olleet luokkaa 1-5 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hyvittämisen tarve määräytyisi luonnonsuojelulain mukaisen poikkeamisluvan tarpeen perusteella. Esitettyä asteittaista voimaantuloa toisaalta kannatettiin todeten, että sekä kotimaisista tutkimuksista että kansainvälisistä esimerkeistä on saatu riittävät pohjatiedot ja vaikuttavuuden näkökulmasta sääntely tulisi nyt viedä lakiin. Toisaalta joissakin kommentoissa esitettiin aikaisää käynnissä olevien pilotointien loppuun viemiseksi.

4. Hallituksen esitys luonnonsuojelulaiksi, YM

a. Yleisperustelujen esittelyä

Johanna Korpi esitteli tiiviisti yleisperusteluja, teksti täydentyy ja tarkentuu vielä. Vaikutusten arviointi ja suhde perusoikeuksiin käsitellään projektiryhmän toukokuun kokouksessa. Luontotyyppisuojeleua koskeva vaikutusarviointi valmistuu ennen toukokuun kokouksia, ts. se sisältyy lausunnoille lähetettävään HE-luonnokseen.

b. Lakiehdotus ja yksityiskohtaiset perustelut

Johanna Korpi esitteli keskeisiä pykälämuutoksia, joita on tehty aiempien kokousten jälkeen projektiryhmän kommenttien perusteella. Käytiin läpi koko lakiehdotus pl. aiemmassa kohdassa käsitelty luku 11 (ekologinen kompensatio). Edellisen kokouksen jälkeen mm. varovaisuusperiaatteen soveltamiskynnystä on täsmennetty, CITES-tehtävät pysytetty Sykellä (aiemmin oli esillä tehtävien mahdollinen siirto ely-keskukselle), luontopaneeli-pykälää muokattu uudistettavan ilmastolain ilmastopaneelin sääntelyä vastaavaksi ja uhanalaisten luontotyyppien ja lajien huomioonottamisveloitteen sisältöä täsmennetty.

Keskustelussa 1 luvun pykälästä nousi esiin kysymyksiä kestävästä käytön määritelmästä, saamelaiskulttuurin suojasta jota on pyritty avaamaan perusteluissa, ja kunnan tehtävästä ympäristötietoisuuden ja luontokasvatuksen lisäämisessä. Sihteeristön puolelta todettiin, että kestävällä käytöllä tarkoitetaan biologisen monimuotoisuuden kestävästä käyttöä, ei luonnonvarojen. Kunnan tehtävä ympäristötietoisuuden ja luontokasvatuksen lisäämisessä ei olisi uusi velvoittava tehtävä, vaan linkittyisi kunnan tehtävään edistää luonnonsuojelua alueellaan. Luvun 2 osalta käytiin keskustelua Cites-tehtävien hoidosta, kunnan tehtävistä ja luontopaneeli-pykälän muotoilusta. Esko Hyvärinen totesi, että YM ja Syke muodostavat Cites-tehtävään liittyvän hallintoviranomaisten kokonaisuuden, ja tehtävällä on merkittävä kansainvälinen yhteys, joten siirto ely-keskukselle ei olisi perusteltua. Luvusta 3 todettiin puuttuvan luontotyyppien suotuisan suojelutason saavuttamiseksi edellytettäviin toimiin ryhtyminen.

Lukuihin 4 ja 5 ei ollut kommentteja. Luvun 6 osalta keskusteltiin vielä kansallispuiston vähimmäispinta-alasta, esitettyä 3000 hehtaaria pidettiin liian korkeana. Suojelualueiden perustamisedellytyksiin lisättyä erityistä merkitystä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen toisaalta vastustettiin, mutta toisaalta sen nähtiin lähinnä selkeyttävän, eikä niinkään laajentavan perustamisedellytyksiä. Esillä oli myös suojelualueita koskevien poikkeuslupien määräaikaisuus, jonka todettiin olevan jo vallitseva käytäntö.

Lukujen 7 ja 8 osalta ympäristöjärjestöjen kommentteissa ongelmallisena pidettiin metsälakirajapintaa, ts. että uhanalaisten luontotyyppien huomioonottamisvelvollisuus ei koskisi metsänkäyttöilmoituksia. Toisaalta aiemmin esillä olleesta muotoilusta täsmennetty huomioonottamisvelvollisuus nähtiin parannuksena, joskin rajapinta MRL:iin (kaavoitukseen) on vielä osin avoin. Osassa kommentteista esitettiin pitäytymistä nykyisessä ja MRL:n sääntelyssä, jolloin huomioonottamisvelvollisuudesta ei esitettyllä tavalla säädettäisi. Osa jäsenistä taas korosti luontotyyppisuojelelun kehittämisen välttämättömyyttä, jotta lakiuudistuksen tavoitteet saavutettaisiin.

Luvussa 8 pesäpuiden suojelua koskevan pykälän perusteluista on pyritty täsmentämään. MMM toi esiin, että luvun soveltamisalapykälässä pitäisi mainita kala- ja rapulajit (nyt vain kalalajit). Lisäksi valkuposkikhanhiin liittyvän poikkeuksen yhteydessä tulisi mainita myös muut kuin viljelmille aiheutuvat vahingot, esim. laitumet. Esitettiin myös, että viranomaisen tulisi antaa sitova ennakkotieto tiukkaa suojelua edellyttävän lajin lisääntymis- ja levähdyspaikasta. Tähän todettiin, että viranomaisen neuvontavelvoite toteuttaa samaa tarkoitusta.

Lukuun 9 ei ollut kommentteja. Lukuun 10 kommentoitiin, että saman tahon, joka perustaa luonnonmuistomerkin valtion maalle, tulisi voida myös lakkauttaa luonnonmuistomerkin suojelu.

Lukuihin 12 ja 14 ei ollut kommentteja. Lukuun 13 esitettiin edelleen, että luonnonsuojelun tietojärjestelmään tallennettavan tiedon tulisi olla viranomaisvahvistettua. Toisaalta esitetty säännös, jossa tiedon tuottaja vastaa tiedon laadusta, ja tietojärjestelmän ylläpitäjä siitä, että tietoa koskevat metatiedot on tallennettu oikein, vastaa nykytilannetta, jossa tiedon käyttäjä vastaa käyttämiensä tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Todettiin, että jäsenet voivat edelleen lähettää kirjallisia kommentteja lakiehdotuksesta, yleisperusteluista ja yksityiskohtaisista perusteluista, määräaika kommentteille ei asetettu.

5. Seuraava kokous

- a. Seuraava kokous pidetään 11.5.2021 klo 9-12
- b. Hanke päättyy 30.9. Syksyllä kokoukset vielä 31.8. klo 9-12 ja 14.9. aamupäivä.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Riitta Rönn totesi tämän olleen hänen viimeinen kokouksensa projektin puheenjohtajana ja hän kertoi jäävänsä tämän jälkeen eläkkeelle. Hän kiitti projektiryhmää hyvästä yhteistyöstä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:00.